

อาหารตะวันตก Western Cuisine

อาจารย์ศันสนีย์ ทิมทอง
สาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ครั้งที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ อาหารตะวันตก

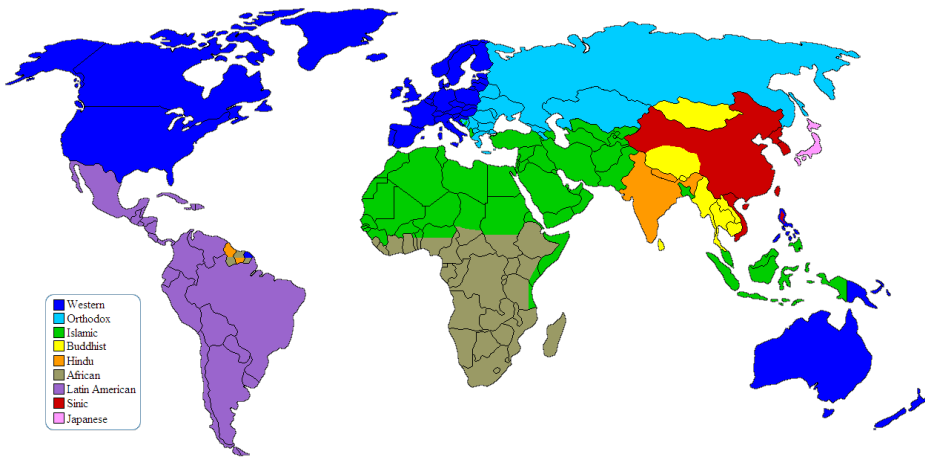
- ❖ ความหมายและลักษณะของอาหารตะวันตก
- ❖ วัฒนธรรมการบริการอาหารและการรับประทาน

อาหารตะวันตกคืออะไร ?

ความหมาย และลักษณะของอาหารตะวันตก

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่าอาหาร และตะวันตกไว้ว่า

อาหาร หมายถึง ของกิน เครื่องค้ำจุนชีวิต เครื่องหล่อเลี้ยงชีวิต

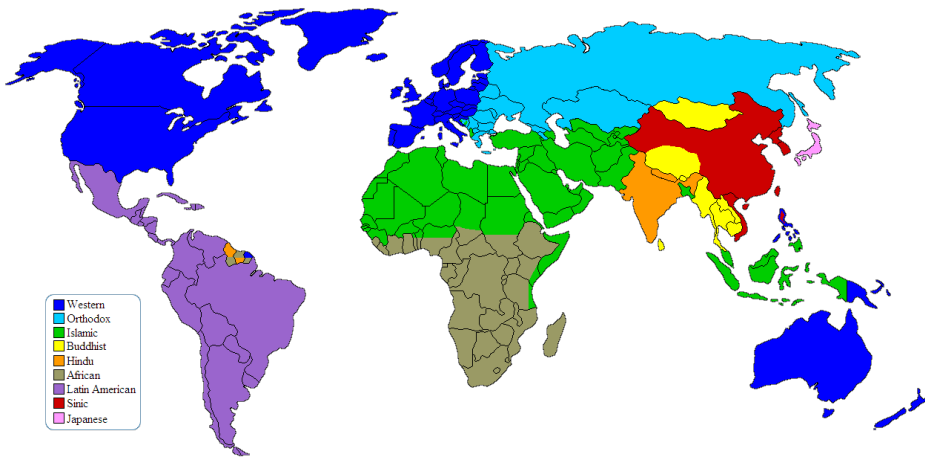
ภาพที่ 1 แผนที่โลก

ที่มา : Wikipedia (2557)

อาหารตะวันตกคืออะไร ?

ตะวันตก หมายถึง ชื่อเรียกประเทศที่อยู่ในทวีปยุโรปและอเมริกาว่า ประเทศตะวันตก เรียกประชาชนโดยเฉพาะพวกผิวขาว ตลอดจนวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปและอเมริกาว่า ชาวตะวันตก วัฒนธรรมตะวันตก เป็นต้น

ดังนั้นคำว่า **อาหารตะวันตก** จึงหมายถึง อาหาร วัฒนธรรมอาหารของประเทศที่อยู่ในทวีปยุโรปและอเมริกา เป็นอาหารของชาวตะวันตก

ภาพที่ 1 แผนที่โลก

ที่มา : Wikipedia (2557)

ลักษณะของอาหาร ตะวันตก

รากฐานของอาหารตะวันตกโดยทั่วไปนั้น ได้
วิวัฒนาการมาจากอาหารฝรั่งเศส โดยทฤษฎีที่ได้รับการ
ยอมรับให้เป็นพื้นฐานของการทำอาหารในปัจจุบัน ก็คือมาจาก
เทคนิคการทำอาหารฝรั่งเศสดั้งเดิมแบบทันสมัยขึ้น ของ
แองกัส เอสโคฟีเอ่ (Auguste Escoffier) สิ่งที่ได้รับ ความ
นิยมมากที่สุด ก็คือ

ลักษณะของอาหาร ตะวันตก

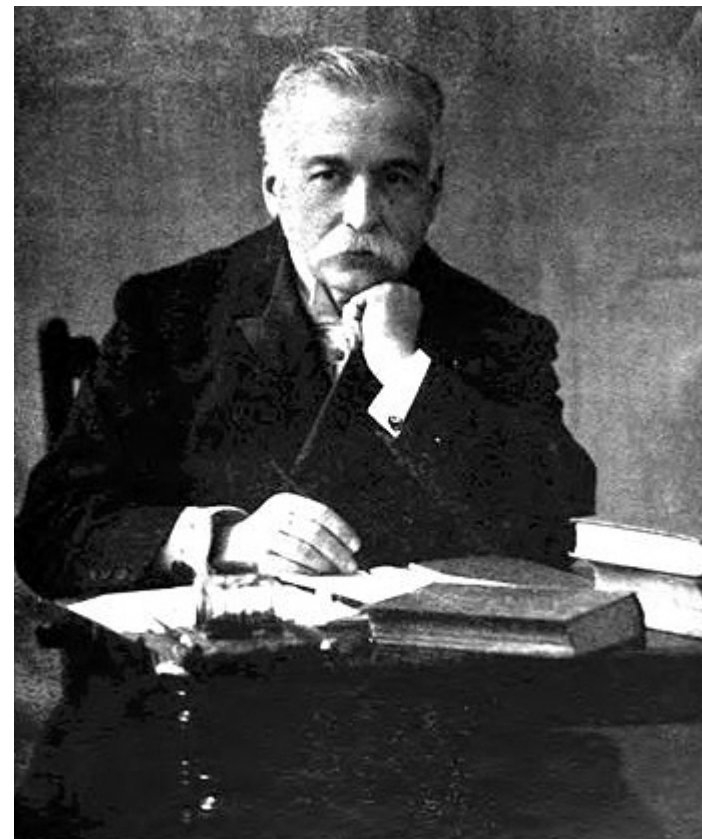
ต้นแบบซอสทั้ง 5 ชนิด หรือแม่ซอส ได้แก่

ซอสเบชาเมล (béchamel) ซอสเอสปาญอล (espagnole)

ซอสเวลูเต้ (velouté) ซอสฮอลแลนด์ (hollandaise) และ

ซอสมะเขือเทศ (tomato sauce) แม่ซอสทั้ง 5 ชนิดนี้ ก็ยังเป็นแม่แบบของซอสชนิด อื่น ๆ ที่พบเห็นกันในปัจจุบัน

ภาพที่ 2 แองกัส เอสโคพิเอ่
ที่มา : cook'info (2016)

ลักษณะของอาหารตะวันตกจะสรุปเป็นข้อ ๆ ดังนี้

- 1) เน้นการดึงรสชาติที่เป็นธรรมชาติจากความสดของวัตถุดิบ
- 2) มีส่วนประกอบของนม ครีม เป็นส่วนมาก
- 3) รสชาติอาหารมีไม่ก็รสชาติ เน้นรสชาติจากวัตถุดิบ และนิยมปรุงรสด้วยเกลือ
- 4) ไม่นิยมเครื่องเทศที่มีกลิ่นฉุนมาก
- 5) อาหารจานหลักมักเสิร์ฟโดยการราดซอส

ช่วงที่ 2 PP 10-14

ซัชชญา และจารีก (2558) ได้กล่าวถึง แองกัส เอสโคพิเอ่ คือ เชฟซึ่งมีโอกาได้ทำงานในโรงแรมที่มีชื่อเสียง เช่น โรงแรม Savoy และโรงแรม Carlton และระหว่างที่ทำงานในโรงแรม Carlton ในช่วงปี ค.ศ. 1892-1921 แองกัส เอสโคพิเอ่ ได้ปรับปรุงการครัวชั้นสูงอย่างจริงจัง คือ ได้สร้างระบบลำดับชั้นของตำแหน่งเชฟขึ้น (brigade de cuisine หรือ brigade system)

ระบบลำดับชั้นของตำแหน่งเชฟชั้น (brigade de cuisine หรือ brigade system)
ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 แผนก ได้แก่

1. garde manger มีหน้าที่เตรียมอาหารเย็น

2. entremettier มีหน้าที่เตรียมอาหารประเภทผักและแป้ง

3. rôtiisseur มีหน้าที่เตรียมอาหารประเภทย่างและทอด

4. saucier มีหน้าที่เตรียมซอสและซूप

5. pâtissier มีหน้าที่เตรียมเพสตรีและของหวาน

1. ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม

มีหน้าที่สรรหา คัดเลือกและฝึกอบรมพนักงาน วางแผนและควบคุมการจัดซื้อ ของ ดูแลให้การจัดเตรียมอาหารเป็นไปอย่างราบรื่นโดยมีมาตรฐานสูงตลอดจนกำหนดและควบคุมงบประมาณ ที่เกี่ยวข้อง

2. กู้กใหญ่ หรือ หัวหน้าแผนกครัว (Head Chef or Executive Chef)

3. รองกู้กใหญ่ หรือรองหัวหน้าแผนกครัว

(Second Chef or Sous Chef)

จะทำหน้าที่ช่วยกู้กใหญ่ในงานต่างๆ หรือรักษาการแทน เมื่อกู้กใหญ่ไม่อยู่ ซึ่งงานหลักๆ ก็คือ การตรวจสอบว่าของต่างๆ ที่ต้องใช้ประกอบอาหารที่สั่งไว้ นั้นมาครบหรือยัง และเช็คว่่ากู้กหน่วยต่าง ๆ ในครั้วรู้หรือไม่ว่าจะต้องทำอะไรบ้างในแต่ละมือแต่ละวัน

4. หัวหน้าครั้วหรือหัวหน้าหน่วยในครั้ว

(Section Chef หรือ Chef de Partie)

ในแผนกนี้จะแบ่งเป็นแผนกออก มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ ขนาดของโรงแรมหรือห้องอาหารนั้นๆ จึงมีหัวหน้ากู้กที่ดูแลรับผิดชอบเป็นแผนกๆ ไปเรียกรวมๆ ว่า Chef de Partie โดยชื่อแผนก และตำแหน่งต่างๆ ในครั้วนิยมเรียกเป็นภาษาฝรั่งเศสเหมือนสมัยก่อน ซึ่งจะใช้กับเฉพาะห้องอาหารที่มีผู้จัดการค่อนข้างอนุรักษ์นิยม โดยมีดังนี้

▼ หัวหน้าหน่วยผัก (The Vegetable Chef) หรือเรียกว่า Chef Entremettier (เชฟ ออง เตรอะเมติเยอร์)

หัวหน้าครัวขนมอบ (The Pastry Chef) เรียกว่า Chef Pâtissier (เชฟ ปาติซิเยร์)

หัวหน้าครัวอบ-ย่าง (The Rôtiisseur Chef) เรียกว่า Chef Rôtisseur (เชฟ โรติเซออร์)

หัวหน้าครัวเย็น หรือ หัวหน้าที่ดูแลห้องเก็บอาหาร (The Chef in charge of the larder or cold kitchen) เรียกว่า Chef Garde-manger (เชฟ การ์ด มงเซร์)

หัวหน้าหน่วยปลา (The Fish Chef) เรียกว่า Chef Poissonnier (เชฟ ปัวซอง นิเยร์)

หัวหน้าหน่วยซอส (The Sauce Chef) เรียกว่า Chef Saucier (เชฟ โซซิเยร์)

5. กุ๊กหมูนเวียน (Rellet Chef หรือ Chef Toumant) หรืออีกชื่อคือ เชฟ ตูร์นีอง

มีหน้าที่ทำงานแทนเวลาหัวหน้ากุ๊กหน่วยต่างๆ ไม่อยู่ ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีความชำนาญในงานของหลายๆ คร้ว แม้ว่าจะไม่เก่งทุกด้าน แต่ก็สามารถที่จะทำได้โดยไม่ติดขัด

6. ผู้ช่วยกุ๊ก (Commia Chef)

มีหน้าที่คอยช่วยงานของหัวหน้ากุ๊กในหลายๆ ด้าน แต่เป็นงานที่ไม่ต้องการความชำนาญอะไรเป็นพิเศษ

7. กุ๊กฝึกหัด (Apprentice หรือ Trainee Chef)

เป็นกุ๊กที่อาวุโสน้อยที่สุด มักจะเป็นพนักงานที่เพิ่งเข้ามาไม่นาน แต่หากทำงานยังมี ประสบการณ์มากขึ้น ก็จะได้รับเข้าเป็นตำแหน่งไปตามลำดับขั้นของตำแหน่งในครัว

8. พนักงานทำความสะอาดในครัว (Kitchen Porter/Kitchen Assistant)

มีหน้าที่ดูแลครัวให้สะอาดและถูกสุขลักษณะ โดยงานหลักคือ ล้างหม้อ กระทะ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ภายในครัว จาน ชาม นำขยะไปทิ้ง ทำความสะอาดพื้น และตามกำแพงต่างๆ รวมถึงขนของ ที่มีคนนำมาส่งไปจัดเรียงไว้ที่ชั้นเก็บของหรือใส่ไว้ตามถังเก็บหรือนำเข้า ไปแช่ในตู้เย็น

ช่วงที่ 3 PP 16-19

“Nouvelle Cuisine”

1) การใช้ความซับซ้อนในการปรุงอาหาร

2) การลดเวลาการประกอบอาหารเพื่อรักษารสชาติตามธรรมชาติไว้ ยังให้ความสำคัญกับการอบไอน้ำเพื่อรักษารสชาติของอาหารด้วย

3) การใช้เครื่องปรุงที่ดีที่สุดเท่าที่จะหาได้

4) รายการอาหารได้ถูกปรับเปลี่ยนให้เล็กลง

5) การใช้น้ำหมัก (marinade) กับเนื้อและสัตว์ปีกประเภทนก

องค์ประกอบ 10 อย่างสำคัญ
ของการครัว
แบบนูนเวล คิวซีน ได้แก่

6) เลิกใช้ซอสชั้น เช่น ซอสเอสปานญอล และซอสเบชาเมล และใช้การปรุงรสด้วยสมุนไพรสด เนย น้ำมันมะนาว และน้ำส้มสายชูแทน

7) ใช้อาหารท้องถิ่นเป็นแรงบันดาลใจมากกว่าการใช้การครัวชั้นสูง

8) ใช้เทคนิคและอุปกรณ์การครัวแบบใหม่

9) เชฟให้ความสำคัญ และความต้องการสารอาหารของลูกค้าแต่ละคน

10) เชฟเป็นผู้สร้างสรรค์และคิดค้นการผสมผสาน (combination) และการจับคู่ (pairing) ใหม่ ๆ เสมอ

องค์ประกอบ 10 อย่างสำคัญ
ของการครัว
แบบนูเวล ครัวขึ้น ได้แก่

ดังนั้นในปัจจุบันเมื่อพูดถึงอาหารตะวันตก ก็จะเป็นอาหารที่มีเทคนิคในการทำโดยต้องคำนึงถึงเนื้อสัมผัสที่ดี ไม่แข็ง แห้ง และมีการจัดตกแต่งที่สวยงาม ใน 1 งานอาจมีองค์ประกอบอาหาร 3-4 ชนิด เป็นต้น

ช่วงที่ 4 PP 20-32

วัฒนธรรมการบริการและการรับประทาน อาหารตะวันตก

การบริการอาหารแบบตะวันตก

■ แบบฝรั่งเศส

นิยมกันมากที่สุด เพราะฝรั่งเศสได้รับการยอมรับว่า มีรสนิยมสูงในเรื่องอาหารและเครื่องดื่ม การปรุงประกอบอาหารแบบต่าง ๆ ของฝรั่งเศส ตลอดจนเครื่องดื่ม เช่น ไวน์ขาว ไวน์แดง บรั่นดี แชมเปญ เป็นต้น การเสิร์ฟแบบฝรั่งเศส ทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับสถานที่และขนาดของโต๊ะ การบริการให้กับลูกค้า 1 – 3 คน (ใช้โต๊ะขนาด 4 คนรับประทาน) จะวางจานเปลอาหารลงบนโต๊ะก็ได้ ถ้ามีที่อุ่นสำหรับเปลเนื้อหรือปลา ก็ควรใช้ผักต่าง ๆ วางไว้บนโต๊ะ

การบริการอาหารแบบตะวันตก

■ แบบอังกฤษ

แบบอังกฤษ ตามประเพณีของอังกฤษ หัวหน้าครอบครัวเป็นผู้
ตักอาหารแจก เช่น พ่อ แม่ เป็นผู้ตักอาหารแจกแก่ทุก ๆ คน
ดังนั้นจึงมีวิธีการบริการแบบอังกฤษขึ้น คือคนรับใช้เป็นผู้ตัก
และนำไปเสิร์ฟให้ผู้ที่นั่งโต๊ะซึ่งไม่มีโอกาสได้เลือกตักตามใจชอบ
วิธีนี้สะดวก และเป็นบริการที่ไม่ใช้เวลาในการบริการมาก
เช่น ในโรงเรียน

การบริการอาหารแบบตะวันตก

■ แบบอังกฤษ

การเสิร์ฟแบบอังกฤษต้องตั้งโต๊ะสำหรับพักอาหาร มีที่อุ่นสำหรับเปลงเนื้อเพื่อให้ร้อนอยู่เสมอ พนักงานบริการจะตัดอาหารและผักลงในจานให้เรียบร้อยก่อน แล้วจึงนำจานนั้นไปเสิร์ฟ บางครั้งอาจตัดแต่น้ำสลัด ส่วนผัก มันฝรั่ง และซอส จะนำไปเสิร์ฟต่างหากวิธีการจัดน้ำสลัดและผักลงในจาน จะเริ่มจากวางเนื้อปลา หรือไก่ ลงที่ริมจานตอนกลาง มันฝรั่งทางซ้าย และผักทางขวา การเสิร์ฟสลัด จะแบ่งลงในจานเล็ก ๆ แยกต่างหาก และเข้าเสิร์ฟทางซ้าย (ขวัญแก้ว, 2550)

การบริการอาหารแบบตะวันตก

■ แบบรัสเซีย

การเสิร์ฟแบบนี้หมดสมัยไปแล้ว คงเหลือไว้บ้างแต่วิธีการจัดและการโชว์อาหาร กล่าวคือต้องนำอาหารมาตั้งชิ้นใหญ่ ๆ หรือ ทั้งตัว เช่น ปลา เนื้อ แกะ หมู ออกมาให้ผู้ที่จจะรับประทานดูเสียก่อนโดยตกแต่งให้งดงามเป็นพิเศษ แล้วจึงหั่นและตักแจกต่อหน้าทุก ๆ คนปัจจุบัน นิยมการเสิร์ฟเนื้อหรือวางอาหารเช่นนี้ในรถเข็นหั่นและตักต่อหน้าผู้ที่จจะรับประทาน

การบริการอาหารแบบตะวันตก

■ แบบรัสเชีย

จะเห็นได้ในร้านอาหารหรือโรงแรมใหญ่ ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่พิเศษหรือบางที่พ่อครัวขึ้นมาเอง ส่วนวิธีการจัดเช่นนี้ จะนำมาใช้จัดในการเลี้ยง Cold Buffet เช่น Roast beef ทิ้งก้อน ลิ่นวัว ปลา ทั้งตัวประดับเยลลี่ กุ้งทะเล เป็นต้น (ขวัญแก้ว, 2550)

มารยาท การรับประทานอาหาร

- การหยิบเครื่องใช้ เช่น ช้อน ส้อม มีด ที่วางบนโต๊ะในส่วนของตนจากนอกเข้าไป จับมีดมือขวา จับส้อมด้วยมือซ้าย เมื่อใช้มีดหั่นอาหารแล้ว ใช้มีดกั้นอาหารแล้วใช้ส้อมจิ้มลงไปที่ยื่นเนื้อที่หั่นแล้ว นำชิ้นเนื้อเข้าปากด้วยมือซ้ายโดยส้อมจะต้องคว่ำลงในขณะส่งอาหารเข้าปากโดยไม่วางมีดและไม่ใช้มีดจิ้มหรือส่งอาหารเข้าปาก

มารยาท การรับประทานอาหาร

- การรับประทานอาหารแบบยุโรปนี้จะไม่มีการเปลี่ยนมือในการจับมีดหรือส้อม หากมีผู้สนทนาด้วยจึงจะวางมีดและส้อมไว้บนจานในลักษณะคว่ำส้อมลงคมมีดหันเข้าในจาน เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วให้รวบมีดและส้อมคู่กันโดยวางส้อมหงายการรวบมีดและส้อมนี้ให้วางคู่กันในลักษณะห้าโมงเย็น หรือหกโมงเย็น

มารยาท การรับประทานอาหาร

- การใช้ช้อนชุปที่เป็นลักษณะกลมให้ตักออกนอกตัวและจิบชุปจากข้าง ๆ ช้อน โดยไม่เป่า อย่าให้มีเสียงดัง การตักชุปออกนอกตัวผู้รับประทานนั้น ใช้วิธีการนี้กับการตักชุปและกับช้อนที่มีลักษณะกลมเท่านั้น ส่วนช้อนรูปทรงอื่น ใช้ตักเข้าหาตัวได้ตามปกติ

มารยาท การรับประทานอาหาร

- การรับประทานอาหารขนมปัง ไม่ควรใช้มีดหั่นขนมปัง ให้ใช้มือบีบขนมปัง แล้วใช้มีดป้ายเนยจากจานใส่เนยทาลงบนขนมปัง วางมีดป้ายเนยลง ส่งขนมปังคำเล็ก ๆ นี้เข้าปาก และต้องรับประทานทีละคำโดยไม่ฉีกขนมปังเตรียมไว้ เป็นคำ ๆ ในจานเป็นอันตราย ข้อสำคัญที่พึงระวังคือไม่ใช้มีดตัดหั่น แบ่งออกเป็นชิ้นๆ และไม่หยิบขนมปังขึ้นมารับประทานทั้งก้อน หรือทั้งแผ่น

มารยาท การรับประทานอาหาร

- ในการดื่มน้ำชาหรือกาแฟ ใช้ช้อนชาคนให้น้ำตาลและนมกับน้ำชาเข้ากัน เมื่อคนเสร็จ วางไว้ในจานรองถ้วย อย่าวางช้อนคาไว้ในถ้วยและอย่าใช้ช้อนตักชด
- วิธีใช้ผ้าเช็ดปาก พลิกผ้าเช็ดปากทางด้านในซับที่ริมฝีปาก ไม่ยกขึ้นทิ้งพื้น เมื่อเช็ดเสร็จแล้วคราบของริมฝีปากจะอยู่ทางในไม่เป็นที่น่ารังเกียจ

มารยาท การรับประทานอาหาร

- การดื่มเครื่องดื่ม ไม่ควรดื่มในขณะที่มีอาหารอยู่เต็มปาก การดื่มไวน์ควรจิบเพียงเล็กน้อยก่อนแล้วจึงรับประทานอาหารตาม ไม่ควรเรียกเครื่องดื่มที่ตนชอบมารินอีกเมื่ออาหารและเครื่องดื่มชุดนั้นผ่านไปแล้ว

Thank You